

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 | ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Στοχευμένη επίθεση κατά του καρκίνου

Τμήμα Ηλεκτρονικού Μικροσκοπίου/ Μοριακής Παθολογίας

4 | ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΟ ΙΝΓΚ

Στην πρώτη γραμμή

Τμήμα Κυτταρογενετικής και Γονιδιωματικής

6 | EUROPA DONNA

Στο πλευρό των γυναικών με καρκίνο του μαστού

Της Στέλλας Κυριακίδου

8 | ΝΕΑ ΤΟΥ ΙΝΓΚ

www.cing.ac.cy

Με ανανεωμένη μορφή η ιστοσελίδα μας

Σχολή Μοριακής Ιατρικής Κύπρου

από το Ινστιτούτο Νευρολογίας & Γενετικής Κύπρου

Με όραμα την αναβάθμιση του ακαδημαϊκού του χαρακτήρα, το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου προχώρησε στη δημιουργία της Σχολής Μοριακής Ιατρικής Κύπρου, η οποία θα ξεκινήσει τη λειτουργία της το Σεπτέμβριο του 2012. Αρχικά, η νεοσύστατη Σχολή θα προσφέρει τέσσερα (4) μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ιατρική Γενετική και Μοριακή Ιατρική σε επίπεδο Μάστερ (MSc) και Διδακτορικό (PhD). Για το επίπεδο Διδακτορικού, θα δοθούν υποτροφίες, οι οποίες θα ανακοινωθούν σε μετέπειτα στάδιο. Λεπτομέρειες για τα δύο προγράμματα στην ιστοσελίδα της Σχολής www.cing.ac.cy/csmm

7 | ΕΡΕΥΝΑ | ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΝΕΥΡΟΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑΣ

Έγκαιρη πρόβλεψη επιληπτικών κρίσεων και αντιμετώπιση ζαλάδων

Στην ανάπτυξη μεθόδων για έγκαιρη πρόβλεψη των επιληπτικών κρίσεων στοχεύει η μελέτη που διεξάγεται από το Εργαστήριο Κλινικής Νευροφυσιολογίας το οποίο ανήκει στη Νευρολογική Κλινική Β του ΙΝΓΚ. Η μελέτη άρχισε πρόσφατα σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Του δρ Ελευθέριου Σ. Παπαθανασίου.

8 | ΔΩΡΕΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΔΟΧΙΚΗΣ ΦΑΣΜΑΤΟΜΕΤΡΙΑΣ ΜΑΖΑΣ

Παραδόθηκε ο εξοπλισμός από την κυβέρνηση του Κατάρ

Παρουσία του πρέσβη του Κατάρ κ. Mubarak Bin Rahman A. Al-Nasser παραδόθηκε στο ΙΝΓΚ το σύστημα διαδοχικής φασματομετρίας μάζας (tandem mass spectrometer), το οποίο αποτελεί δωρεά του Εμίρη του Κατάρ, Sheikh Hamad Bin Khalifa Al-Thani, και της συζύγου του, Sheikha Moza Bint Nasser Al Missned. Στην τελετή παρέστη και η σύζυγος του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Έλση Χριστόφια, Υψηλή Προστάτιδα του ΙΝΓΚ.

■ ΑΛΛΕΣ ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 2

■ Νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΝΓΚ

Το Σεπτέμβριο του 2011 ορίστηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΝΓΚ με τριετή θητεία, η οποία λήγει στις 8 Σεπτεμβρίου 2014. Τα μέλη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου είναι: κ. Χρήστος Φυλακτού (Πρόεδρος), Δρ. Τέλλος Παπαγεωργίου (Αντιπρόεδρος), κ. Πανίκος Βοσκόκ (Ταμίας), Καθ. Φίλιππος Πατσαλής (Γραμματέας), Καθ. Ανδρέας Δημητρίου, Dr. Ahmed Djavit, κ. Χρήστος Ηλιάδης, Δρ. Γιώργος Κωνσταντίνου, κ. Γεωργία Σολομωνίδου-Χριστοφίδου, κ. Ιωάννης Ιωάννου, Δρ. Ιωάννης Καϊμακλιώτης, Δρ. Μιχάλης Αγγαστινιώτης, Δρ. Όλγα Καλακούτα, κ. Στέλιος Στυλιανού, κ. Πάμπος Χαραλάμπους, Δρ. Παύλος Κωστέας, κ. Σύλβα Τιγγιρίδου, Mr Ahmet Varoglu και Dr Mustafa Hami. Η πρώτη συνεδρίαση της νέας σύνθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου πραγματοποιήθηκε στις 18 Οκτωβρίου 2011.

Δωρεές προς το ΙΝΓΚ

Αγορά μηχανήματος 384 real time qPCR από την κ. Ray Margaret Keogh

Εις μνήμη του συζύγου της, κ. Antony Frank Stirling, ο οποίος ήταν Επίτροπος (Trustee) στη Notitia Trustees Ltd/Helping Hands, η κ. Ray Margaret Keogh δώρισε στο τμήμα Κυτταρογενετικής και Γονιδιωματικής το ποσό των €38.000 για την αγορά μηχανήματος 384 real time qPCR. Το μηχάνημα αυτό είναι απαραίτητο για το τμήμα και θα χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση δειγμάτων DNA μητρικής προέλευσης που λαμβάνονται για τη μη επεμβατική προγεννητική διάγνωση φαινοτυπικών περιστατικών και περιστατικών με σύνδρομο Down. Έπειτα από πρόσκληση του Καθ. Φίλιππου Πατσαλή, Διευθυντή τμήματος και Γενικού Διευθυντή του Ινστιτούτου, η κ. Keogh επισκέφθηκε το Ινστιτούτο όπου ενημερώθηκε για τις δραστηριότητές του και ξεναγήθηκε στα εργαστήρια του τμήματος.

Συσκευή iPrep Purification Instrument από εταιρεία C.Georgiou Lab Supplies

Η εταιρεία C. Georgiou Lab Supplies Ltd δώρισε στο τμήμα Μοριακής Ιολογίας το μηχάνημα iPrep Purification Instrument for Nucleic Purification αξίας €25.000. Η εταιρεία C. Georgiou Lab Supplies Ltd, προχώρησε στη δωρεά αυτή λόγω της αναγνώρισης του έργου που διεξάγεται από το τμήμα Μοριακής Ιολογίας και της σημαντικής προσφοράς του προς τον Κυπριακό λαό. Το Ινστιτούτο συνεργάζεται με τη C.Georgiou Lab Supplies Ltd τα τελευταία χρόνια.

■ εκπαίδευση

Διαλέξεις

Η Δρ Βιολέττα Χριστοφίδου Αναστασιάδου και ο Δρ Κυριάκος Κυριάκου του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου και η Δρ Γόλα Μάρκου του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου έδωσαν σειρά διαλέξεων για την κληρονομικότητα και τον καρκίνο στις 9, 16 και 24 Νοεμβρίου 2011 στη Λάρνακα, Λεμεσό και Λευκωσία. Οι διαλέξεις διοργανώθηκαν από το Ίδρυμα Χρίστου Αποστόλου και στηρίχθηκαν από την Ευρορα Donna Κύπρου, Αντικαρκινικό Σύνδεσμο Κύπρου και τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Καρκινοπαθών και Φίλων (ΠΑΣΥΚΑΦ).

Διεθνή Συνέδρια και Ομοσπονδίες

Μεταξύ 15-17 Σεπτεμβρίου 2011, διεξήχθη στην Τιμοσόρα της Ρουμανίας το 9ο Βαλκανικό Συνέδριο για την Ιατρική Γενετική. Στην επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου συμμετείχε ο Δρ. Φυλακτού Λεωνίδα, Επικεφαλής του τμήματος Μοριακής Γενετικής, Λειτουργίας και Θεραπείας, ο οποίος έδωσε και ομιλία με τίτλο "Regulation and induction of myogenesis". Επίσης ο Δρ. Φυλακτού αντιπροσώπευσε την Κύπρο σε ευρωπαϊκό εργαστήριο του European Molecular Genetics Quality Network, για τον καθορισμό πρακτικής για γενετικό έλεγχο των Κληρονομικών Επαναλαμβανόμενων Πυρετών. Οι πρόσφατες εξελίξεις στην έρευνα έχουν αποδείξει ξεκάθαρα ότι κάποιες σπάνιες εμπύρετες νόσοι προκαλούνται από γενετική βλάβη ή διαταραχή. Σε πολλές από αυτές και άλλα μέλη της οικογένειας μπορεί να υποφέρουν από υποτροπιάζοντες πυρετούς.

Φοιτητές

Στο Τμήμα Μοριακής Γενετικής, Λειτουργίας και Θεραπείας έχουν προστεθεί δύο νέοι φοιτητές, η Χρυστάλω Χρίστου (Μάστερ, Πανεπιστήμιο Κύπρου), και ο Δημήτρης Κουταλιανός (Υποψήφιο Διδάκτωρ, Πανεπιστήμιο Κύπρου).

■ NIPD Genetics Ltd

Στο προηγούμενο τεύχος του Ενημερωτικού μας Δελτίου, Σεπτέμβριος 2011 - αρ. 11, εκ παραδρομής διατυπώθηκε λάθος η ιστοσελίδα της εταιρείας μας. Η σωστή διεύθυνση διαδικτύου είναι www.nipd.com

newsletter

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ & ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Επικοινωνία: Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου
Τ.Κ. 23462, 1683 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλ. +357 22 392600 | Φαξ +357 22 358237 | www.cing.ac.cy

Υπεύθυνος έκδοσης: Καθ. Φίλιππος Πατσαλής

Συντακτική επιτροπή: Δρ Μάριος Φυλακτίδης, Δρ Ελευθέριος Παπαθανασίου, Έλενα Παναγιώτου, Γιώργος Βατυλιώτης, Κύπρος Καρανίκης, Μαρία Λοΐζου

Επιμέλεια - Παραγωγή: Άλφα δημιουργική, Τηλ. 22 515195

Εκτύπωση: Τυπογραφεία Lithofit, Τηλ. 22 350589

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΤΜΗΜΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟΥ/ΜΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

Τηλ. 22392631, 22358600 | Φαξ. 22392641

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΡ. ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ, PhD kyriacos@cing.ac.cy

Από αριστερά πρώτη σειρά: Δρ. Μαρία Λοϊζίδου, Έμιλυ Χαραλαμπίδου (υποψήφια φοιτήτρια διδακτορικού), Ιωάννα Νεοφύτου, Χριστιάνα Δημητρίου (υποψήφια φοιτήτρια διδακτορικού), και Δρ. Χαρίτα Χρίστου. Δεύτερη σειρά: Χριστίνα Φλουρή, Δρ. Κυριάκος Κυριάκος, Μαριάννα Νεάρχου και Δρ. Ανδρέας Χατζηνοάβας.

Στοχευμένη επίθεση κατά του καρκίνου

Υψηλού επιπέδου υπηρεσίες μοριακής παθολογίας προς όφελος του Κύπριου πολίτη

Ο Ιπποκράτης, που θεωρείται και ο θεμελιωτής της ιατρικής, είχε πει ότι «είναι σημαντικότερο να γνωρίζεις κανείς τι είδους άνθρωπος πάσχει από μια ασθένεια παρά από τι είδους ασθένεια πάσχει κάποιος άνθρωπος».

Εικοσιπέντε αιώνες αργότερα, βρισκόμαστε στην απαρχή μιας νέας εποχής για την ιατρική επιστήμη, αυτής της εξατομικευμένης ιατρικής στα πλαίσια της οποίας η διάγνωση, η πρόγνωση και η θεραπεία των ασθενειών θα βασίζονται σε ένα μεγάλο βαθμό στην καλύτερη κατανόηση του γενετικού και μοριακού προφίλ των ασθενών.

Τα τελευταία 10 χρόνια παρατηρείται ραγδαία ανάπτυξη στον τομέα της φαρμακογενετικής, του κλάδου της κλινικής φαρμακολογίας που μελετά τη γενετική αιτιολογία της διαφορετικής ανταπόκρισης ενός ατόμου/ασθενούς σε μια συγκεκριμένη θεραπευτική αγωγή. Απώτερος σκοπός είναι η επίτευξη εξατομικευμένης θεραπείας και αποτελεί ένα τρανταχτό παράδειγμα της απαρχής της εποχής της εξατομικευμένης ιατρικής. Η ογκολογία αποτελεί ένα από τους κυριότερους τομείς εφαρμογής της φαρμακογενετικής, γιατί ο καρκίνος

αναπτύσσεται λόγω αλλαγών σε σημαντικά γονίδια. Επομένως οι μοριακές αναλύσεις σε DNA που αφαιρείται από όγκους, εντοπίζουν αυτά τα μεταλλαγμένα γονίδια που αποτελούν και τους θεραπευτικούς στόχους. Συνεπώς, τα αποτελέσματα των μοριακών αναλύσεων στους όγκους των ασθενών, αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο στα χέρια των κλινικών ογκολόγων. Καθοδηγούν τους ιατρούς στην επιλογή της καταλληλότερης φαρμακευτικής αγωγής για τον κάθε ασθενή ξεχωριστά.

Το τμήμα Ηλεκτρονικού Μικροσκοπίου / Μοριακής Παθολογίας του ΙΝΓΚ στα πλαίσια της συνεχούς και αναβαθμιζόμενης παροχής υπηρεσιών προς τους Κύπριους καρκινοπαθείς και ανταποκρινόμενο στις σύγχρονες απαιτήσεις της κλινικής ογκολογίας εισήγαγε την παροχή γενετικών αναλύσεων φαρμακογενετικής. Σε αυτές συμπεριλαμβάνονται αναλύσεις για ασθενείς που υποφέρουν από ορθοκολικό καρκίνο, μη μικροκυτταρικό καρκίνο του πνεύμονα και μεταστατικό μελάνωμα. Εξετάζονται τα γονίδια KRAS, EGFR και BRAF για την παρουσία συγκεκριμένων μεταλλάξεων, οι οποίες καθορίζουν την ανταπόκριση των

ασθενών σε στοχευμένες θεραπείες. Η μοριακή ανάλυση διεξάγεται σε DNA που αφαιρείται από το ήδη υπάρχον βιοψικό υλικό του ασθενούς.

Τα οφέλη από τις φαρμακογενετικές αναλύσεις είναι πολλαπλά, τόσο για τους ασθενείς όσο και γενικότερα για το κρατικό σύστημα υγείας. Βάσει των αποτελεσμάτων των εξειδικευμένων αυτών αναλύσεων, ο θεράπων ιατρός είναι σε θέση να γνωρίζει εκ των προτέρων ποιοι ασθενείς θα επωφεληθούν από τη στοχευμένη θεραπεία. Έτσι, περιορίζεται η έκθεση των ασθενών σε μη κατάλληλες γι' αυτούς θεραπείες και τις ανεπιθύμητες παρενέργειές τους, ενώ παράλληλα εξοικονομούνται μεγάλα ποσά που θα ξοδεύονταν για τη χορήγηση τέτοιων θεραπειών, στα τυφλά.

Όπως έχει προαναφερθεί, ένας από τους κύριους στόχους του τμήματος είναι η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών μοριακής παθολογίας προς όφελος του Κύπριου πολίτη. Στα πλαίσια αυτά, το τμήμα θα συνεχίσει να αναβαθμίζει τις υπηρεσίες του με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση του Κύπριου ασθενή και ειδικά του καρκινοπαθούς συνανθρώπου μας.

ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

ΤΜΗΜΑ ΚΥΤΤΑΡΟΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΓΟΝΙΔΙΩΜΑΤΙΚΗΣ

Τηλ. 22392600/22392696 | Φαξ. 22392793

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΑΘ. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΤΣΑΛΗΣ, PhD, HCLD patsalis@cing.ac.cy

Στην πρώτη γραμμή

Πολύπλευρη προσφορά στις διαγνωστικές υπηρεσίες, την έρευνα και την εκπαίδευση

Το τμήμα Κυτταρογενετικής και Γονιδιωματικής προσφέρει διαγνωστικές υπηρεσίες, έρευνα και εκπαίδευση στον τομέα της κυτταρογενετικής και μοριακής κυτταρογενετικής. Είναι διαπιστευμένο από το College of American Pathologists (CAP) και ανταποκρίνεται στα ευρωπαϊκά πρότυπα ελέγχου ποιότητας.

Στα 20 χρόνια λειτουργίας του, έχει να επιδείξει μεγάλη προσφορά αλλά και πολλά επιτεύγματα. Όσον αφορά το διαγνωστικό τομέα η ανάγκη για διάγνωση, πρόγνωση και πρόληψη πολλών ανθρώπινων ασθενειών και συνδρόμων έκαναν το τμήμα να ακολουθεί πάντα τις εξελίξεις και να είναι στην πρώτη γραμμή ανάπτυξης και εφαρμογής νέων και πρωτοποριακών υπηρεσιών. Ανάμεσα σ' αυτές, μέθοδοι χρωμοσωμικής ανάλυσης (καρυότυπος) ή πιο εξειδικευμένες όπως FISH (Fluorescence in situ hybridisation) για την προγεννητική και μεταγεννητική διάγνωση γενετικών συνδρόμων. Το 2005 δημιούργησε το εργαστήριο μικροστοιχιών (Array-CGH), ένα από τα πρώτα αλλά και λίγα στην Ευρώπη, το οποίο αναβαθμίζεται συνεχώς. Στο εργαστήριο αυτό γίνεται ανάλυση ολόκληρου του γονιδιώματος σε πολύ υψηλή ευκρίνεια και διαγνωστική ικανότητα για ανίχνευση πολύ μικρών γενετικών αλλαγών οι οποίες δεν εντοπίζονται με χρωμοσωμική ανάλυση. Οι εξετάσεις αυτές δίδουν τη δυνατότητα διάγνωσης σε αδιάγνωστα σύνδρομα. Το τμήμα είναι κέντρο αναφοράς στην Κύπρο για κυτταρογενετικές εξετάσεις και ιδιαίτερα του προγεννητικού ελέγχου του συνδρόμου Down και άλλων χρωμοσωμικών συνδρόμων. Ο προγεννητικός έλεγχος του συν-

Από κάτω αριστερά: Παναγιώτου Έλενα, Καθ. Πατσαλής Φίλιππος, Δρ. Σισμάνη Καρολίνα, Κετώνη Άντρια, Κόκκινου Λίζα, Δρ. Κουσουλίδου Λιουτμίλα, Ιωαννίδου Χαριθέα, Ηροδότου Γεωργία, Σαλάμε Νικόλ, Μουτάφη Μαρία, Χρυσοστόμου Άντρεα, Ιωαννίδης Μάριος, Κωνσταντίνου Ευθυμία, Κυριάκου Σκεύη, Ευαγγελίδου Πάολα, Δρ. Αντωνίου Παύλος, Αλεξάνδρου Άγγελος, Dr. Hettinger Joe.

δρόμου Down και άλλων χρωμοσωμικών συνδρόμων (τρισωμίας 13, 18, X και Y) στις εγκυμοσύνες υψηλού κινδύνου προσφέρεται επίσης με ταχεία ανίχνευση (24-48 ώρες) QF-PCR (Quantitative Fluorescent-PCR). Όσον αφορά το μεταγεννητικό έλεγχο και διάγνωση, διαγνωστικές υπηρεσίες προσφέρονται σε άτομα με γενετικές παθήσεις και σύνδρομα, αδιάγνωστη πνευματική καθυστέρηση, αυτισμό, πολλαπλές αποβολές, στειρότητα, ανώμαλη φυλετική διαφοροποίηση κ.α. Εξετάσεις γίνονται και σε προϊόντα αποβολών με σκοπό να βρεθούν τα γενετικά αίτιά τους. Το τμήμα διατηρεί εξειδικευμένο εργαστήριο αποθανάτοποίησης κυτταρικών σειρών για σκοπούς διάγνωσης και έρευνας.

Τέλος, από το 2010 το τμήμα προσφέρει την υπηρεσία της προεμφυτευτικής γενετικής διάγνωσης χρωμοσωμικών ανωμαλιών με μικροστοιχιές DNA. Αυτή γίνεται σε συνεργασία με κέντρα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Σκοπός είναι η παροχή δυνατότητας ταυτόχρονης ανάλυσης όλων των χρωμοσωμάτων αλλά και εκατοπτάδων άλλων μικρότερων περιοχών σ' ολόκληρο το ανθρώπινο γονιδίωμα και η επιλογή και μεταφορά στη μήτρα μόνο των υγιών εμβρύων.

Το ερευνητικό ενδιαφέρον του τμήματος επικεντρώνεται στη διερεύνηση και χαρακτηρισμό γνωστών και άγνωστων γενετικών συνδρόμων που προκαλούν δυσμορφίες, συγγενείς ανωμαλίες,

αυτισμό ή πνευματική καθυστέρηση. Άλλα ερευνητικά προγράμματα στοχεύουν στην ανάπτυξη μη επεμβατικών μεθόδων προγεννητικής διάγνωσης γενετικών παθήσεων. Πρόσφατα, το τμήμα έχει αναπτύξει μια νέα μη επεμβατική μέθοδο για προγεννητική διάγνωση του συνδρόμου Down που επιτυγχάνεται με την απλή, ανώδυνη και χωρίς ρίσκο λήψη περιφερικού αίματος της μητέρας κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου κύησης χωρίς να διατρέχεται κίνδυνος αυτόματης αποβολής. Ένα άλλο ερευνητικό πρόγραμμα του τμήματος αφορά τη διερεύνηση επαναλαμβανόμενου τύπου ανωμαλιών του χρωμοσώματος X, οι οποίες προκαλούν συγκεκριμένα σύνδρομα, χρησιμοποιώντας υψηλής ευκρίνειας μικροστοιχιές DNA. Με την έρευνα γίνεται κατορθωτή η αναγνώριση των γενετικών λαθών, ο χαρακτηρισμός της κάθε πάθησης και η εύρεση του μοριακού μηχανισμού δημιουργίας και κληρονομησης των συνδρόμων αυτών. Οι πιο πάνω έρευνες και πολλές άλλες έχουν δημοσιευτεί σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά όπως το Nature Protocols, Nature Medicine, Human Molecular Genetics, κ.α.

Όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης διδάσκεται το μάθημα Κυτταρογενετικής και Γονιδιωματικής στο κοινό Μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Ινστιτούτου και του Πανεπιστημίου Κύπρου. Διδακτορικοί φοιτητές και φοιτητές για πτυχίο Μάστερ εκπονούν τις διπλωματικές τους εργασίες στο τμήμα. Τέλος, παρέχονται διαλέξεις και εργαστηριακή εκπαίδευση σε επιστήμονες, γιατρούς και μαθητές από την Κύπρο και το εξωτερικό.

Ακόμη μια εκδήλωση ανθρωπισμού πραγματοποιήσε το Grammar School Λευκωσίας, με τη διοργάνωση δικαιοδικής ποδηλασίας της οποίας τα έσοδα προσφέρθηκαν στο TELETHON. Η εκδήλωση με τίτλο 'Δικαιοδική Ποδηλασία για το TELETHON', πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 9 Οκτωβρίου 2011 και σε αυτή έλαβαν μέρος μαθητές του σχολείου αλλά και πολλοί άλλοι φίλοι του

Δικαιοδική ποδηλασία Grammar School

αθλήματος. Η ποδηλασία ξεκίνησε από το Ledra Palace και κατέληξε στο Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου, όπου οι ποδηλάτες παρέδωσαν την εισφορά τους ύψους €2.000. Ο κύριος Μάριος Φλούρος, Οικονομικός και Διοικητικός Διευθυντής του Ινστιτούτου, παρέλαβε τις εισφορές των ποδηλατών, ευχαριστώντας τους για τη στήριξη τους στο TELETHON.

Galini Piano Trio Συναυλία κλασικής μουσικής

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του φετινού TELETHON, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία, η συναυλία κλασικής μουσικής, με το καταξιωμένο μουσικό σχήμα "Galini Piano Trio". Η εκδήλωση έγινε στη μεσαιωνική αίθουσα της Καστελιώτισσας, υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας, Δρα Σταύρου Μαλά. Το "Galini Piano Trio", αποτελείται από την Κύπρια διεθνούς φήμης pianίστα Σούλα Πετρίδου Cooper, το βιο-

λιστή Andrew Watkinson και τη Shuna Wilson στο βιολοντσέλο. Οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν ένα ιδιαίτερο πρόγραμμα που περιείχε έργα Peter Kiesewetter, Schubert, Rachmaninov και Mendelssohn. Το κοινό αποθέωσε τους καλλιτέχνες με το χειροκρότημά του, με τη Σούλα Πετρίδου να δηλώνει συγκινημένη που για πρώτη φορά της δόθηκε η ευκαιρία να δώσει ρεσιτάλ στη χώρα της.

Ξεκαρδιαστική κωμωδία για το TELETHON

Με μεγάλη επιτυχία δόθηκε στις 17 Νοεμβρίου στο Θέατρο Πάνθεον στη Λευκωσία, η παράσταση «Κοτζιακάρο Τέζα», της οποίας τα έσοδα δόθηκαν στο TELETHON. Την εκδήλωση διοργάνωσαν το Συγκρότημα ΔΙΑΣ και η τηλεόραση ΣΙΓΜΑ, σε συνεργασία με την Pirasmos Productions, με σκοπό

να ενισχύσουν την προσπάθεια του TELETHON, του Ινστιτούτου και Νευρολογίας Γενετικής Κύπρου και του Συνδέσμου Μυοπαθών Κύπρου. Στην παράσταση συμμετείχαν οι: Λένια Σορόκου, Μάριος Δημητρίου, Λώρης Λοιζίδης, Χριστιάνα Αρτεμίου, Χριστόδουλος Μάρτας και Στέλιος Θεοχάρους.

Μετά την παράσταση ακολούθησε Cocktail Party προσφορά του Flo Café. Στη φωτογραφία από τα αριστερά, Μαρία Κυριάκου, γραμματέας του Συνδέσμου Μυοπαθών, Μάριος Δημητρίου, Λώρης Λοιζίδης, Γιώργος Βατυλιώτης λειτουργός Telethon και Στέλιος Θεοχάρους.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

ΕΥΡΟΠΑ DONNA ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 28, 2406 ΕΓΚΩΜΗ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Τηλ. 22490849 | Φαξ. 22491249 | info@europadonna.com.cy

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΕΛΛΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ

Στο πλευρό των γυναικών με καρκίνο του μαστού

Ενημέρωση σε θέματα πρόληψης, διάγνωσης και διεκδίκηση δικαιωμάτων

Η EUROPA DONNA Κύπρου είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας EUROPA DONNA, της Ευρωπαϊκής Οργάνωσης για την αντιμετώπιση του καρκίνου του μαστού, η οποία αριθμεί σήμερα 46 κράτη-μέλη. Η EUROPA DONNA Κύπρου έχει υιοθετήσει τους 10 στόχους της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας :

1. Η σωστή ενημέρωση και διαφώτιση του κοινού σε θέματα πρόληψης και έγκαιρης διάγνωσης του καρκίνου του μαστού.

2. Η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των γυναικών σε θέματα έγκαιρης διάγνωσης της ασθένειας.

3. Η εισαγωγή προγραμμάτων πληθυσμιακού ελέγχου για πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση.

4. Η σταθερή παρακολούθηση για σωστό πληθυσμιακό έλεγχο και έγκαιρη διάγνωση.

5. Η εξασφάλιση άριστης ποιότητας ιατρικών και άλλων θεραπευτικών υπηρεσιών από τον κρατικό και ιδιωτικό τομέα για όλες τις γυναίκες.

6. Ο ποιοτικός έλεγχος του ιατρικού εξοπλισμού σε τακτά χρονικά διαστήματα.

7. Η ευαισθητοποίηση και ενεργοποίηση των θεραπειών για επιμόρφωσή τους στις σύγχρονες μεθόδους διάγνωσης και θεραπείας.

8. Η διασφάλιση όλων των δικαιωμάτων των ασθενών, ιδιαίτερα του δικαιώματος του ασθενή για δεύτερη ιατρική γνώμη.

9. Η προώθηση και οικονομική ενίσχυση, από το κράτος, της επιστημονικής έρευνας για τον καρκίνο του μαστού.

10. Να διασφαλίσουμε ότι όλες οι γυναίκες αντιλαμβάνονται κάθε προτιθέμενη θεραπεία συμπεριλαμβανομένων και των κλινικών δοκιμών.

11. Να προωθήσουμε τη διάδοση και ανταλλαγή πληροφοριών για τον καρκίνο του μαστού στην Ευρώπη.

ΑΡΘΡΟ

Της Στέλλας
Κυριακίδου

Προέδρου της Οργάνωσης
Europa Donna Κύπρου

Μετεγχειρητική στήριξη από τις «Επιστήθιες φίλες»

Στην Κύπρο κάθε χρόνο έχουμε περίπου 550 νέα περιστατικά καρκίνου του μαστού σε γυναίκες και περίπου 1-2 άνδρες. Περίπου 55 γυναίκες κάθε χρόνο πεθαίνουν από τη νόσο αυτή. Η EUROPA DONNA Κύπρου λειτουργεί τρία Σπίτια σε Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Από το 2007, μέσα από τα Σπίτια της, η EUROPA DONNA Κύπρου λειτουργεί το πρόγραμμα «Επιστήθιες Φίλες» το οποίο προσφέρει στις γυναίκες που έχουν υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση για καρκίνο του μαστού, τη δυνατότητα να έχουν δωρεάν την πρώτη πρόσθεση, την πρόσθεση εξωτερικής σιλικόνης, τον ειδικό στήθος, καθώς και στήριξη και βοήθεια εξειδικευμένης Νοσηλεύτριας Μαστού. Η EUROPA DONNA Κύπρου συμμετέχει ενεργά στην Καθοδηγητική Επιτροπή του Υπουργείου Υγείας για το Πρόγραμμα Πληθυσμιακού Ελέγχου, μέσω του οποίου προσφέρεται δωρεάν μαστογραφία σε γυναίκες μεταξύ 50-69 ετών. Κάθε χρόνο διοργανώνονται διαφωτιστικές διαλέξεις στα θέματα καρκίνου του μαστού σε Παγκύπρια βάση με διακεκριμένους επιστήμονες από Κύπρο και Ευρώπη.

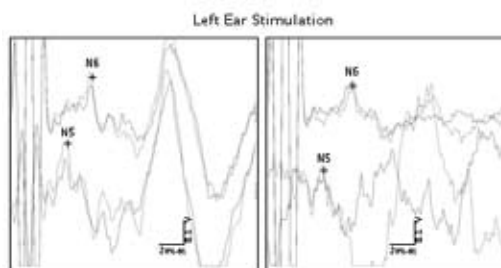

Πρόληψη επιληπτικών κρίσεων και αντιμετώπιση ζαλάδων

Στο μικροσκόπιο ασθενείς με νευρολογικές και άλλες παθήσεις

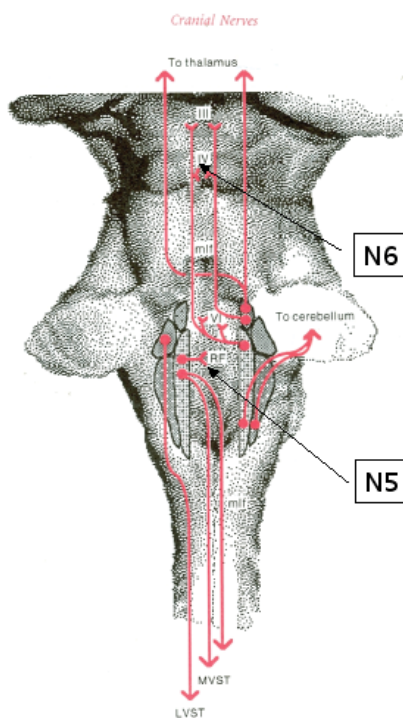
Το Εργαστήριο Κλινικής Νευροφυσιολογίας αποτελεί μέρος της Νευρολογικής Κλινικής Β του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου και ασχολείται κυρίως με τη διεξαγωγή διαγνωστικών εξετάσεων σε ασθενείς με νευρολογικές και άλλες παθήσεις. Εξετάζεται το μέρος του νευρικού συστήματος που περιλαμβάνει τον εγκέφαλο και το ωτιαίο μυελό. Οι εξετάσεις διενεργούνται με μη επεμβατικές μεθόδους και επιπλέον, εφόσον εξασφαλιστεί η δέουσα συγκατάθεση, δύνανται να χρησιμοποιούνται και σε ερευνητικό επίπεδο για να απαντηθούν ιατρικά ερωτήματα. Παραδείγματα των εξετάσεων αυτών περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, το εγκεφαλογράφημα (εγκεφαλική λειτουργία), τα προκλητά δυναμικά (λειτουργία αισθητη-

ΕΙΚΟΝΑ 1

Στο διάγραμμα βλέπουμε τις καταγραφές δυο φυσιολογικών εθελοντών και τις δυο κυματομορφές (N5 και N6) που ανακαλύφθηκαν στο εργαστήριό μας.

ΕΙΚΟΝΑ 2

Η εικόνα δείχνει τα δυο σημεία του εγκεφάλου από τα οποία πιστεύεται ότι προέρχονται αυτές οι κυματομορφές.

ΑΡΘΡΟ

Δρ Ελευθέριος Σ. Παπαθανασίου, PhD
Νευροφυσιολόγος

ρίων και κινητικών οργάνων όπως εκείνη των ματιών, των αυτιών και των άκρων), μελέτες ύπνου και άλλες.

Θα αναφερθούμε σε κάποιες έρευνες που διεξάγονται σε σχέση με τη σκλήρυνση κατά πλάκας, την επιληψία και τη λειτουργία του αιθουσαίου συστήματος που ελέγχει την ισορροπία.

Μια έρευνα που διεξάγεται από το 2002 η οποία ασχολείται με τη λειτουργία του αιθουσαίου νεύρου και τη συσχέτισή του με τον εγκέφαλο. Δύο νέες κυματομορφές έχουν ανακαλυφθεί οι οποίες πιστεύεται ότι προέρχονται από συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου. Αυτή η εύρεση έχει δημοσιευθεί στο επιστημονικό περιοδικό *Otology and Neurotology*. Πιστεύεται ότι θα βοηθήσει στη διάγνωση ασθενών που υποφέρουν από ζαλάδες, ίλιγγο και αστάθεια, και θα ρίξει φως στη λειτουργία του αιθουσαίου νεύρου κάτω από φυσιολογικές συνθήκες.

Βάση για ανάπτυξη νέων τεχνολογιών

Άλλη μια έρευνα που διεξάγει το εργαστήριό μας, χρησιμοποιώντας τις ειδικευμένες εξετάσεις των Προκλητών Δυναμικών και του εγκεφαλογράφηματος, η οποία δημοσιεύτηκε στο επιστημονικό περιοδικό *Clinical Neurophysiology*, είναι αυτή που δείχνει ότι, ασθενείς με κατά πλάκας σκλήρυνση και επιληψία έχουν περισσότερες απομυελινωτικές εστίες στη βάση του εγκεφάλου παρά οι ασθενείς που πάσχουν από κατά πλάκας σκλήρυνση αλλά όχι και από επιληψία. Μια μελέτη που άρχισε πρόσφατα σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, θα προσπαθήσει να αναπτύξει μεθόδους μέσω των οποίων να προβλέπονται έγκαιρα οι επιληπτικές κρίσεις. Αυτό, εάν επιτύχει, θα βοηθήσει στο μέλλον στην εφαρμογή τεχνολογιών πρόληψης των επιληπτικών κρίσεων και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής και ασφάλειας των ασθενών με επιληψία.

Το Κατάρ στηρίζει το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου

Παραδόθηκε ο ιατρικός εξοπλισμός που αποτελεί δωρεά της κυβέρνησης του Εμιράτου

Πραγματοποιήθηκε στις 28 Νοεμβρίου η τελετή παράδοσης συστήματος διαδοχικής φασματομετρίας μάζας (tandem mass spectrometer), το οποίο αποτελεί δωρεά του Εμίρη του Κατάρ, Sheikh Hamad Bin Khalifa Al-Thani, και της σύζυγού του, Sheikha Moza Bint Nasser Al Missned. Η τελετή πραγματοποιήθηκε παρουσία του Πρέσβη του Κατάρ στην Κύπρο, κ. Mubarak Bin Rahman A. Al-Nasser, και της σύζυγού του Προέδρου της Δημοκρατίας κυρίας Έλσας Χριστόφια, Υψηλής Προστάτιδας του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής. Ο συγκεκριμένος εξοπλισμός, ο οποίος стоίχισε 350.000 ευρώ, έχει εγκατασταθεί στο Τμήμα Βιοχημικής Γενετικής του Ινστιτούτου και αποτελεί όργανο υψηλής τεχνολογίας και ακρίβειας με το οποίο επιτυγχάνεται η ταυτόχρονη ποσοτικοποίηση μεγάλου αριθμού μορίων σε σύνθετα

βιολογικά δείγματα. Το σύστημα διαδοχικής φασματομετρίας μάζας θα χρησιμοποιείται για την εργαστηριακή διερεύνηση ασθενών για πιθανά κληρονομικά μεταβολικά νοσήματα. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου, κύριος Χρήστος Φυλακτού, ευχαρίστησε τον Πρέσβη και ιδιαίτερα τον Εμίρη του Κατάρ και τη σύζυγό του, για τη γενναιοδωρη προσφορά τους. Ευχαρίστησε επίσης την κ. Χριστόφια

για τη συνεχή στήριξή της στο Ινστιτούτο και αναφέρθηκε στο Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ των δύο χωρών, το οποίο έχει ήδη ενεργοποιηθεί, δηλώνοντας ότι η συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Κατάρ είναι πολύ σημαντική για τις δύο χώρες και τους πολίτες τους, οι οποίοι θα αποκομίσουν αρκετά οφέλη, κυρίως κοινωνικά και ιατρικά. Ο Πρέσβης του Κατάρ δήλωσε ότι η πράξη αυτή είναι ένδειξη στήριξης και αλληλεγγύης προς τον λαό της Κύπρου και ευχήθηκε κάθε επιτυχία στο έργο του Ινστιτούτου. Η Πρώτη Κυρία ευχαρίστησε τον Πρέσβη, τον Εμίρη και τη σύζυγό του και τόνισε ότι η δωρεά αυτή είναι η αρχή για περαιτέρω ενδυνάμωση των σχέσεων των δύο χωρών. Η διευθύντρια του Τμήματος Βιοχημικής Γενετικής, Δρ Ανθή Δρουσιώτου, αφού εξέφρασε τις ευχαριστίες της προς τον Εμίρη του Κατάρ και την σύζυγο του για την δωρεά, υπογράμμισε ότι ο νέος εξοπλισμός θα αναβαθμίσει σημαντικά τις υπηρεσίες του τμήματος της και θα διευκολύνει την έγκαιρη διάγνωση των κληρονομικών μεταβολικών νοσημάτων τα οποία επηρεάζουν συνήθως βρέφη και μικρά παιδιά. Είπε επίσης ότι ο εξοπλισμός αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για την εφαρμογή διευρυμένου γενετικού ελέγχου για την εξέταση όλων των νεογνών στην Κύπρο.

Σεμινάριο Γενοδερματικών Νοσημάτων

Η Κλινική Γενετικών Νοσημάτων του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου και του Νοσοκομείου Μακάριος III, διοργάνωσε σεμινάριο για τα Γενοδερματικά Νοσήματα, με χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα TAG, "Together against Genodermatoses"

στις 12-13 Νοεμβρίου 2011 στο αμφιθέατρο του ΙΝΓΚ. Το σεμινάριο αφορούσε σπάνια και λιγότερο σπάνια γενετικά νοσήματα που έχουν εκδηλώσεις στο δέρμα και άλλα συστήματα όπως το κεντρικό νευρικό σύστημα, το γαστρεντερικό σύστημα και άλλα. Επίσης, μερικά από αυτά τα νοσήματα προκαλούν σοβαρά προβλήματα υγείας και κάποτε αυξάνουν την πιθανότητα για ανάπτυξη όγκων. Το σεμινάριο προσέλεξε αρκετούς Κύπριους επιστήμονες κυρίως παιδίατρος, δερματολόγους, γενετιστές κ.α. Τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας, Δρα Σταύρου Μαλά και των Επιστημονικών Εταιρειών Παιδιατρικής, Δερματολογίας, και Ανθρώπινης Γενετικής Κύπρου.

μα προκαλούν σοβαρά προβλήματα υγείας και κάποτε αυξάνουν την πιθανότητα για ανάπτυξη όγκων. Το σεμινάριο προσέλεξε αρκετούς Κύπριους επιστήμονες κυρίως παιδίατρος, δερματολόγους, γενετιστές κ.α. Τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας, Δρα Σταύρου Μαλά και των Επιστημονικών Εταιρειών Παιδιατρικής, Δερματολογίας, και Ανθρώπινης Γενετικής Κύπρου.

Ανανεώθηκε η ιστοσελίδα του ΙΝΓΚ

Πλήρως ανανεωμένη μορφή απέκτησε πρόσφατα η ιστοσελίδα του Ινστιτούτου μας. Μοντέρνα, τεχνολογικά πιο αναβαθμισμένη, με εναλλασσόμενες εικόνες, ήχο και βίντεο, με περισσότερες εφαρμογές, είναι πιο εύχρηστη, πιο «ζωντανή» και πιο προσιτή στον κάθε χρήστη. Η ιστοσελίδα μας ενημερώνεται τακτικά με σκοπό την έγκαιρη παροχή πληροφοριών στους χρήστες, οι οποίες θα παρέχονται άμεσα, εύκολα και γρήγορα. Μέσα από την ιστοσελίδα μας θα βρείτε σημαντικές πληροφορίες για το Ινστιτούτο, τα Τμήματα και τις Κλινικές που το απαρτίζουν καθώς και για τις δραστηριότητές τους. Επίσης, θα βρείτε πληροφορίες για τη νεοσύστατη Σχολή Μοριακής Ιατρικής Κύπρου του Ινστιτούτου μας καθώς και για τα μεταπτυχιακά προγράμματα που θα προσφέρει η Σχολή μας από το νέο ακαδημαϊκό έτος 2012-2013. Μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα μας στη διεύθυνση www.cing.ac.cy και εάν επιθυμείτε, να υποβάλετε τυχόν ερωτήσεις/σχολία σας ή να εγγραφείτε για να λαμβάνετε ηλεκτρονικά το Ενημερωτικό μας Δελτίο.

